

Sluttrapport fra Anno museum, avdeling Norsk skogmuseum om bruk av tildelte arkivutviklingsmidler

Prosjekttittel: Ordning av arkivene etter Klevfos Cellulose- & Papirfabrik

Ingress – oppsummering av prosjektet:

Klevfos Cellulose- & Papirfabrik ble stiftet på Ådalsbruk i Løten kommune i 1888. Fabrikken var den første i Norge som laget papir av egen cellulose. Fra starten i 1888 til nedleggelsen i 1976, var fabrikken en nøkkelbedrift av stor betydning for lokalsamfunnet Ådalsbruk og områdene rundt. Etter nedleggelsen ble det tatt initiativ til å bevare fabrikken som museum, Klevfos industrimuseum åpnet i 1986. I 2003 ble Norsk Skogbruksmuseum og Klevfos industrimuseum slått sammen til Norsk skogmuseum. Senere gikk Norsk skogmuseum med Klevfos industrimuseum inn i Hedmark fylkesmuseum, nå Anno museum AS, som ble opprettet i 2010.

Klevfos Cellulose- & Papirfabrik (1888-1976) etterlot seg et betydelig administrasjonsarkiv som strekker seg over et tidsrom fra slutten av 1880-årene til midt på 1970-tallet. Materialet oppbevares ved Klevfos industrimuseum. Vi har gjennom prosjektet sørget for at arkivet etter denne lokale nøkkelbedriften har blitt ordnet, katalogisert og tilgjengeliggjort. Arbeidet samsvarer med satsninger vektlagt i «Bevaringsplan for privatarkiv i Hedmark», utarbeidet i samarbeid mellom Anno museum og Statsarkivet i Hamar. Prosjektet er også i tråd med Anno museums plan for samlingsforvaltning som peker på behovet for en økt innsats med å registrere og publisere privatarkiver.

Redegjørelse for mål og gjennomføring:

Innledningsvis er det grunn til å nevne at det er valgt å dele arkivet etter Klevfos opp i to hoveddeler, arkivdel 1 og 2 under signaturen ARK-1072 i Asta.

I søknadsskjemaet for arkivutviklingsmidler opplyste tilskuddsmottaker om tre sentrale arbeidsoppgaver som skulle gjennomføres. Det redegjøres nærmere for disse oppgavene her:

1. Registrere «gammel» arkivkatalog fra 1980- og 90-tallet i Asta:

Materiale som ble ordnet og registrert i denne katalogen/lista på 1980- og 90-tallet er nå registrert i Asta under signaturen ARK-1072, arkivdel 1. Arbeidet med registreringen av den «gamle» maskinskrevne katalogen/lista under arkivets del 1 ble løst med utgangspunkt i katalogens struktur. Det ble opprettet fem underserier:

1. Protokoller
2. Esker
3. A/S Aadals Brug
4. Svartelvens Damholdsforening
5. Tilleggsregistreringer høsten 1990

I og med at denne delen av arkivet var ferdig ordnet, valgte vi å beholde inndelingen av arkivdelen slik den ble opprettet på 1980- og 1990-tallet, altså ingen omordning etter det allmenne arkivskjemaet. Denne delen av arkivet er etter ordningen av arkivet på 1980- og 1990-tallet i hovedsak inndelt etter type lagringsenhet. Det forekommer også arkivsaker

skapt av andre aktører i denne delen av arkivet, proveniensfremmed materiale, f. eks. Aadals Brug. Materialet er innlemmet i «Klevfos-arkivet» under ordningen på 1980- og 90-tallet, og er ikke skilt ut igjen.

For ytterligere detaljer om innholdet i seriene under arkivdel 1, henvises det til publisert informasjon om arkivet på Arkivportalen.

2. Ordne og registrere fra grunnen uordnet saks- og korrespondansearkiv som strekker seg fram til bedriftens nedleggelse i 1976:

Vi har ordnet og registrert en betydelig del av bedriftens uordnete korrespondanse- og sakarkiv under arkivdel 2. De er opprettet to hovedserier i sakarkivet Db og Dc som består av materiale bedriften har arkivlagt etter arkivnøkkel/kontoplan. Det er, så lang det har latt seg gjøre, prøvd å følge bedriftens arkivlegging under ordningen.

Videre har foretaket arkivert en rekke saker utenom hovedsystemet, for disse sakene er det opprettet en serie, Eb, med korrespondanse og saker ordnet utenom bedriftens hovedsystem. Det er også opprettet to serier under E, Ec og Ed, som knyttes til engasjement Klevfos hadde i virksomhet for å holde sysselsettingen oppe i bedriften når en så at det gikk mot slutten med papirproduksjonen. Det gjelder A/S Halmfor (Ec) og Løten Cementvarefabrikk (Ed). Disse seriene er kun grovordnet.

Det er også opprettet en egen serie F med to underserier som omhandler: produksjon, lager og råstoff. Her gjenfinnes produksjonsrapporter/driftsrapporter, oversikt over lagerbeholdninger og råstoff. Personalforvaltning og regnskap har også fått sine egne serier, henholdsvis P og R. Det er opprettet tre underserier under P og R.

Bedriften har også arkivlagt noen tegninger etter en egen nøkkel. Disse tegningene registrert i serie Ta. Fabrikken hadde behov for en rekke innkjøp av tilsetningsmidler, kjemikalier og utstyr til fabrikkdriften. Ulike tilbud og brosjyrer som bedriften har fått i forbindelse med slike innkjøp og nyanskaffelser har foretaket arkivert som en egen «brosjyresamling» etter arkivnøkkel. Det er valgt å ta vare på og ordne disse trykksakene som egen serie Xa.

Avslutningsvis er det opprettet egen serie Y for materiale som det har vært vanskelig å innlemme med det øvrige og en serie Z med avisutklipp og referansemateriale (avisutklipp og lister).

For ytterligere detaljer om innholdet i de enkelte seriene under arkivdel 2, henvises det til publisert informasjon om arkivet på Arkivportalen.

3. Digitalisere et utvalg protokoller og kopibøker for kobling til Asta-katalogen: Digitaliseringsenheten i Anno museum har utført skanning/avfotografering av et utvalg protokoller og kopibøker fra de eldre delene av arkivet. Arbeidet viste seg å være mer ressurskrevende enn først antatt. Vi har skannet seks enheter som samlet utgjør et betydelig antall skanninger og arbeidstimer i form av tilrettelegging, avfotografering og etterbehandling. Det er skannet/avfotografert direksjonsprotokoll 1893-1960, avskriftsprotokoll 1893-1918, generalforsamlingsprotokoll 1888-1953, Anderséns kopibok 1886-1906, Arbeidstilsynet 1893-1907, kopibok 03.05.188-19.10.1888. Deler av materialet

var svært krevende å arbeide med. For eksempel var arbeidet med kopibøkene utfordrende på grunn av et tynt, skjørt papir som skriften hadde slått igjennom og smittet over på motstående side. Her måtte det legges inn blendingsark bak hver enkelt side under skanningen/avfotograferingen. Materialets beskaffenhet var således en utfordring for Digitaliseringsenheten under arbeidet. Det digitaliserte materialet er koblet til Asta-katalogen og tilgjengelig for brukere via Arkivportalen under ARK-1072, del 1, serie 1.

Oppsummering av resultater fra prosjektet:

Det er grunn til å framheve at støtten fra Riksarkivaren har gjort det mulig å gjennomføre prosjektets tre hovedmålsettinger: Tilskuddsmottaker har registrert «gammel» arkivkatalog fra 1980- og 90-tallet i Asta slik at den er tilgjengelig for brukere av Arkivportalen. Det er ordnet og registrert fra grunnen uordnet saks- og korrespondansearkiv som strekker seg fram til bedriftens nedleggelse i 1976. Videre er det digitalisert et utvalg, seks stykker, protokoller og kopibøker som er koblet til Asta-registreringene og publisert på Arkivportalen.

Avslutningsvis er det grunn til å presisere at gjenfinningen av arkivmateriale i Klevfos-arkivet nå er samlet i ett hjelpemiddel: katalogen i Asta og den publiserte versjonen av samme på Arkivportalen.

Christer Nilsson

